

GOSPODARSKI ASPEKT

Branko Bačić, državni tajnik za more

Dubrovnik, 22. studeni 2005.

“NAVIGARE NECESSE, VIVERE NON EST NECESSE”

- Moderno hrvatsko pomorstvo utemeljeno na bogatoj tradiciji dubrovačkog pomorstva
- Dubrovnik u 16. stoljeću treća pomorska sila u svijetu
- Dubrovačka flota broji 200 brodova nosivosti 25000 T, koliko Dubrovnik ima i stanovnika
- Na brodovima plovi oko 5000 pomoraca, svaki peti Dubrovčanin
- Dubrovački statut iz 1277. godine svoju sedmu knjigu sa 67 poglavlja - kapitula posvećuje pomorstvu, određujući pomorsko-pravne propise;
- Prvi kapitul glasi “Kako patruni moraju urediti svoje brodove”

Pomorstvo u svijetu *World maritime industry*

- IMO - Svjetski dan pomorstva - međunarodno brodarstvo svjetski trgovački prijevoznik (world trade carrier) - brodarstvo kao ključ uspjeha svjetskog gospodarstva
- Prema WTO 90% svjetske trgovine prevozi se brodovima
- 90% robe uvezene u Europu dolazi morskim putem - 43 % prometa roba unutar Europe obavlja se brodovima
- Svjetski pomorski promet s manje od 6 000 mlrd tona-milja u 1965. na više od 25 000 mlrd tona-milja u 2004.
- Svjetski promet kontejnerima u 2004. iznosio 350 mln TEU- za 10 godina predviđa se 660 mln TEU
- 1.1.2005. svjetska flota broji 46 222 broda ukupne tonaže 597 709 000

Pomorstvo u svijetu

World maritime industry

- Iznimna konjunktura svjetskog tržišta, 380 milijardi dolara od vozarina ili oko 5% ukupnog svjetskog gospodarstva
- Dionice brodarskih kompanija postižu rekordne vrijednosti - knjige narudžbi svjetskih brodogradilišta popunjene - ukupno ugovoreno 4291 brodova ukupne tonaže 160 000 000
- EU broj 1 u svjetskom brodarstvu i EU brodari kontroliraju 40% svjetske flote
- Brodogradnja preseljena u jugoistočnu Aziju (samo Južna Koreja, Japan, Kina) koja gradi oko 77% ukupno ugovorenih novogradnji (Europa 16%)
- Za razliku od brodogradilišta, rezališta zjape prazna – do 1.11. 2005. izrezano 232 broda nosivosti 5.3 mln T, za razliku od 2002. kad je izrezano 659 brodova nosivosti 30,3 mln T
- Promet u svjetskim lukama rapidno raste, što doprinosi velikim ulaganja u lučki sustav, primjerice Hamburg – projekt vrijedan 750 mln EUR-a ili Marseille 365 mln EUR-a

Hrvatsko pomorstvo

Croatian maritime industry

- 1. siječnja 2005. ukupno 1575 brodova upisano u hrvatski upisnik brodova
- Istim danom ukupno 102916 jahti i brodica upisano u upisnik jahti odnosno očevidnik brodica

Usporedni pokazatelji rasta prometa u hrvatskim lukama u razdoblju 1999. i 2004.:

	Promet	1999.	2004.	index
1.	Broj uplovljenja domaćih brodova	132.364	198.556	150,01
2.	Broj uplovljenja stranih brodova	3.785	5.806	153,39
3.	Broj isplavljenja domaćih brodova	132.237	198.187	149,87
4.	Broj isplavljenja stranih brodova	3.756	6.012	160,06
5.	Ukupno brodova (individualnih) u prometu s inozemstvom	1.174	1.607	136,88
6.	Ukrcano tereta u tonama	6.535.255	9.622.471	147,24
6.1.	Od toga opasnog tereta	1.895.461	1.871.631	98,74
7.	Iskrcano tereta u tonama	9.290.261	15.408.268	165,85
7.1.	Od toga opasnog tereta	6.587.151	8.348.774	126,74
8.	Ukrcano putnika	6.010.145	9.998.916	166,37
9.	Iskrcano putnika	5.991.196	10.075.161	168,17
10.	Ukrcano automobila	1.519.079	2.214.838	145,80
11.	Iskrcano automobila	1.546.280	2.225.769	143,94

Petogodišnje razdoblje pokazuje 50% povećanje u svim segmentima

Hrvatsko pomorstvo

Croatian maritime industry

- Ukupan prihod lučkog sustava (Lučke uprave i Trgovačka društva) 522 mln. Kn
- Luke - multiplikativni financijski efekt (1 TEU na relaciji Malta - Zagreb 1180 USD, Luci - Rijeka pripada 100 USD, ili Panamax - 45000 T koksa na relaciji Lukavac - Ploče vrijednost 921000 USD, Luci Ploče 180000 USD, željeznica 70%)
- Prihodi od vozarina članica "Mare Nostrum" 573 mln USD ili 1,7 GDP;
- Hrvatska brodogradnja na 6. mjestu u svijetu s ugovorenih 74 broda vrijednosti 2,5 mlrd USD predstavlja 1,31% svjetskih narudžbi
- U tijeku provedba projekata na izgradnji infra i suprastrukture u lukama od državnog i županijskog značaja, planirano oko 600 mln EUR-a do 2009.
- Pri završetku veliki cestovni infrastrukturni projekti koji povezuju europske koridore sa hrvatskim lukama. U posljednje dvije godine otvoreno 331 km autocesta
- Gospodarska politika Vlade RH - pomorstvu uz zaštitu pomorskog okoliša puni prioritet

Brodarstvo- stanje

Shipping- status

- Od ukupno 187 brodova u međunarodnoj plovidbi, 14 hrvatskih brodovlasnika okupljenih u "Mare nostrum", 31 brod još uvijek pod stranim zastavama
- Prosječna starost brodova u međunarodnoj plovidbi u okviru svjetskog prosjeka
- Zamjetno povećanje flote - u posljednje dvije godine u gradnju 22 broda uloženo 410 mln USD, ugovoreno 15 novih vrijednosti oko 500 mln USD
- U najuspješnijoj turističkoj sezoni hrvatski brodari u nacionalnoj plovidbi prevezli više od 10 mln putnika i više od 3 mln vozila
- Nepovoljna prosječna starost brodova u nacionalnoj plovidbi i iznosi 27 godina;
- Osim nacionalnog broдача Jadrolinije brodarske kompanije u većinskom privatnom vlasništvu - najdinamičniji dio hrvatskog gospodarstva
- Ribarska flota sa oko 3700 uglavnom manjih brodova visoke prosječne starosti
- Pomorski zakonik stvorio pretpostavke:
 - za brži razvoj brodarstva i obnovu flote, te omogućio konkurentnost hrvatskih broдача na svjetskom tržištu (porez na dobit, pomorska hipoteka, zapošljavanje pomoraca);
 - za suzbijanje "crnog chartera" - uspješna provedba u protekloj turističkoj sezoni.

Brodarstvo - ciljevi i mjere

Shipping - goals and measures

- Nastavak poticanja gradnje brodova hrvatskih brodara u domaćim brodogradilištima – subvencija 10% - isporučeno 16 brodova
- Program obnove flote Jadrolinije i ostalih brođara -doprinos sigurnijem i kvalitetnijem prijevozu kroz smanjenje prosječne starosti brodova -izgrađeno 6 brodova
- Program obnove ribarske flote - subvencija 30% - gradnja novih i modernizacija postojećih brodova - prebacivanje ribolova iz unutarnjeg na vanjsko ribolovno more – u projektu obuhvaćena gradnja 26 i modernizacija 7 ribarskih brodova
- Poticanje gradnje izletničke flote do 300 GT - povećanje kapaciteta i konkurentnosti hrvatskog turizma i poticanje malog poduzetništva u brodarstvu i maloj brodogradnji – projektom ugovoreno 10 brodova
- Novi Zakon o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu - uz subvencije kvalitetnija povezanost otoka - doprinos održivom gospodarskom razvitku
- Europska prometna politika - preusmjeravanje cestovnog prometa na jeftinije i ekološki prihvatljivije oblike prometa:
 - 12. srpnja 2005. osnovana Udruga za promicanje međuobalnog prometnog povezivanja (Short Sea Shipping) - obuhvaćeni sudionici svih vidova prometa;
 - Daljnje aktivnosti Ministarstva: uključivanje u Program Zajednice "Marco Polo" i razvoj "Motorways of the Sea".

Luke - stanje

Ports - status

- 6 luka od osobitog (međunarodnog) gospodarskog značaja za RH (Rijeka, Zadar, Sibenik, Split, Ploče i Dubrovnik)
- 42 luke županijskog značaja
- 285 luka lokalnog značaja
- Smanjen promet u lukama kao rezultat agresije na RH
- Radi nedovoljnog ulaganja zastarjela je lučka infra i suprastruktura
- Pomorsko dobro – dobro u općoj upotrebi
- Razdvojeno upravljanje od gospodarskog korištenja luke
- Lučkim područjem upravljaju lučke uprave kao državne odnosno županijske ustanove
- Nesređeni imovinsko pravni odnosi na pomorskom dobru usporavaju investicije u lučki sustav
- Osim dva najveća trgovačka društva (Luča Rijeka i Luka Ploče) koja su u većinskom državnom vlasništvu, ostali lučki operateri privatizirani

Luke - stanje

Ports - status

Promet u lukama

GODINA	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.P
TERETNI PROMET (000 t)						
Rijeka	6.800	7.901	7.970	10.416	11.361	12.000
Ploče	804	921	1.062	1.284	2.031	3.000
Šibenik	570	515	460	601	741	1.400
Zadar	303	330	361	432	235	500
UKUPNO	8.477	9.667	9.853	12.733	14.368	16.900
PUTNIČKI PROMET (000)						
Šibenik	323	364	470	507	522	537
Split	1.975	2.287	2.563	2.891	3.184	3.400
Zadar	1.190	1.374	1.508	1.613	1769	1.900
Dubrovnik	355	431	533	743	767	850
UKUPNO	3.553	4.456	5.772	4.254	5.772	6.687

Luke - ciljevi i mjere

Ports- goals and measures

- **Luka Rijeka** - realizacija "Rijeka Gateway" projekta zajmom Svjetske banke vrijednosti 55 mln USD
- **Luka Ploče** - izgradnja kontejnerskog terminala i terminala za rasute terete zajmom Svjetske banke procijenjene vrijednosti 73 mln EUR-a
- **Luka Zadar** - izgradnja putničke i teretne luke Gaženica procijenjene vrijednosti 70 mln EUR-a
- **Luka Split** - izgradnja ljetnih vezova za lokalni trajektni promet i prihvat brodova na kružnom putovanju, produljenje gata sv. Petra, izgradnja ro-ro rampe u Sjevernoj luci procijenjene vrijednosti 10 mln EUR-a
- **Luka Dubrovnik** - izgradnja i rekonstrukcije obalne infrastrukture u Gruškoj luci zajmom Europske banke za obnovu i razvoj u vrijednosti 26,5 mln EUR-a
- **Luka Šibenik** - izgradnja putničkog terminala vrijednosti projekta 4 mln EUR-a
- Uz izgradnju lučke infrastrukture financirane iz državnog proračuna, planiraju se ulaganja koncesionara u lučku suprastrukturu - sveukupna vrijednost ulaganja oko 600 mln EUR-a
- Rekonstrukcija ostalih luka od županijskog značaja – prioritet povezivanje otoka
- Opremanje luka uređajima i opremom sukladno MARPOL Konvenciji i europskim propisima
- Novi Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama – poticaj ulaganjima

Umjesto zaključka

Instead of conclusion

- Hrvatska pretpristupna pomorska strategija definira sustav mjera i aktivnosti, na programu održivog razvitka hrvatskog pomorstva, usklađenog s potrebama povezanih djelatnosti:
 - turizma
 - brodogradnje i
 - ribarstvana principu daljnje zaštite morskog okoliša
- Potreba daljnje razrade Strategije i njene prilagodbe novom europskom dokumentu tzv. "Green Paper" ili "The New European Maritime Policy" - objedinjavanje pomorskog sektora (brodarstvo, luke, agenti, špediteri, opskrbljivači brodova, klasifikacijski zavodi, znanstveni i obrazovni ustanove, brodogradilišta, ribarstvo, nautički turizam) u svojevrsan "Maritime Cluster"
- Usvajanjem hrvatske pretpristupne pomorske strategije utvrđeni zakonski i provedbeni uvjeti usklađeni s pravnom stečevinom EU - provedba omogućuje pozicioniranje RH na svjetskom tržištu kao organizirane i konkurentne države